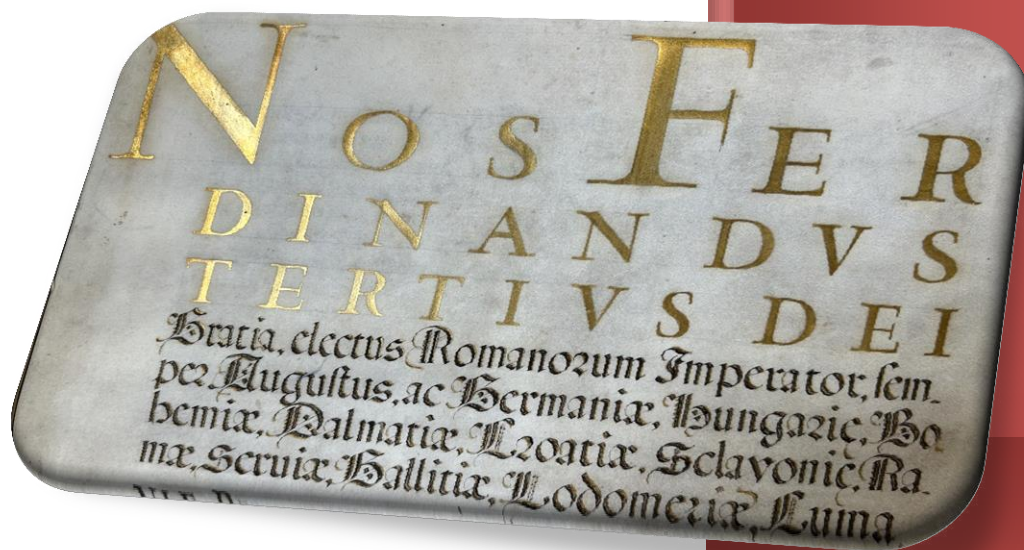

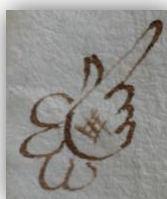
VÝROČNÁ SPRÁVA O ČINNOSTI ŠTÁTNEHO ARCHÍVU V TRENČÍNE ZA ROK 2025

Mgr. Peter Brindza, PhD.,
riaditeľ

OBSAH

Výročná správa o činnosti Štátneho archívu v Trenčíne za rok 2025	2
Personálny stav	2
Odborné archívne činnosti	4
Predarchívna starostlivosť	6
Vedenie evidencie pôvodcov registratúr	6
Vyradňovacie konanie	7
Posudzovanie a schvaľovanie registratúrnych poriadkov a plánov	8
Štátny odborný dozor	9
Preberanie archívnych dokumentov	10
Evidencia archívneho dedičstva	10
Ochrana archívnych dokumentov	11
Úložná kapacita	11
Starostlivosť o fyzický stav	11
Sídlný archív (Trenčín)	13
Pracovisko Archív Považská Bystrica	14
Pracovisko Archív Bojnice	15
Úložná kapacita	16
Filmotéka a digitalizácia	16
Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov	17
Stav spracovania a sprístupnenia archívnych dokumentov k 31. decembru 2023	17
Spracovanie a sprístupnenie archívnych dokumentov vo vykazovanom roku	18
Prístup k archívnym dokumentom	20
Prístup k archívnym dokumentom na základe bádateľského listu	21
Prístup k AD formou odpisu, výpisu, potvrdenia, alebo kópie na základe písomnej žiadosti	22
Prístup k archívnym dokumentom formou rešerše na základe písomnej žiadosti	24
Poplatky	24
Príručná odborná archívna knižnica	24
Výskumná, publikačná, kultúrno-osvetová činnosť	25
Výskumné úlohy	25
Publikačná činnosť	25
Kultúrno-osvetová činnosť	27
Organizačná a riadiaca práca, vzdelávanie, ekonomické a administratívne práce	29

VÝROČNÁ SPRÁVA O ČINNOSTI ŠTÁTNEHO ARCHÍVU V TRENČÍNE ZA ROK 2025

Štátny archív v Trenčíne organizačne patrí pod sekciu verejnej správy Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Generálnym riaditeľom sekcie verejnej správy Ministerstva vnútra Slovenskej republiky bol od 16. mája 2024 pán Ing. Jaroslav Kmeť, v roku 2025 ho vo funkcii vystriedal Ing. Matej Puzder, PhD, MBA, ktorý viedol sekciu verejnej správy do 31. decembra 2025.

Sídlom archívu je krajské mesto Trenčín, preto ho aj označujeme ako sídelný archív. Po reforme a prijatí zákona č. 266/2015 Z. z. sa vnútorne člení na oddelenie spracúvania archívnych dokumentov (OSAD) a oddelenie služieb verejnosti (OSV). K archívu patria aj dve pracoviská - pracovisko Archív Považská Bystrica a pracovisko Archív Bojnice. Územne do jeho pôsobnosti patrí len časť z okresov v rámci Trenčianskeho samosprávneho kraja. V okresoch Považská Bystrica, Púchov a Ilava vykonáva pôsobnosť pracovisko Archív Považská Bystrica. Okres Prievidza archívne zastrešuje pracovisko Archív Bojnice a sídelný archív má archívnu pôsobnosť pre okresy Trenčín, Nové Mesto nad Váhom a Myjava.

Okresy Bánovce nad Bebravou a Partizánske aj napriek tomu, že patria do Trenčianskeho kraja, spadajú do územnej kompetencie Štátneho archívu v Nitre pracovisko Archív Topoľčany.

Výročná správa Štátneho archívu v Trenčíne za rok 2025 predstavuje komplexný dokument informujúci verejnosť o činnosti zamestnancov a dosiahnutých výsledkoch. Správa sa zameriava na základné okruhy hodnotenia činnosti v jednotlivých archívnych oblastiach. Podáva informácie o personálnom stave a odborných činnostiach pracovníkov archívu a to aj v medziročnom porovnaní. Výročnú správu členíme na kapitoly, tak ako sú vykazované v ročnom výkaze práce. Konkrétne ide o nasledujúce okruhy archívnych činností: personálny stav, predarchívnu starostlivosť, evidencia archívneho dedičstva Slovenskej republiky, odborné spracúvanie a sprístupňovanie archívnych fondov, prístup k archívnym dokumentom, príručná odborná archívna knižnica, výskumná, publikačná, kultúrno-osvetová a tiež organizačná činnosť, riadiaca a hospodársko-administratívna práca.

PERSONÁLNY STAV

V Štátnom archíve v Trenčíne bolo v roku 2025 systematizovaných 19 štátnozamestnaneckých miest. Po stabilizácii kolektívu v roku 2024 nedošlo k žiadnym personálnym zmenám v roku 2025.

V súčasnosti je v sídelnom archíve zamestnaných desať zamestnancov (riaditeľ; vedúca OSAD + 3 zamestnankyne; vedúca OSV + 4 zamestnanci).

Pracovisko Archív Považská Bystrica bolo po stránke personálnej v roku 2025 bez zmeny. Pracuje tu vedúca pracoviska a ďalší traja odborní archívni zamestnanci.

Na Pracovisku Archív Bojnice sme nezaznamenali počas kalendárneho roka personálnu zmenu, kolektív je dobre zabehnutý a stabilizovaný.

Štátny archív v Trenčíne vykazoval k dátumu 31. december 2025 celkovo 19 systematizovaných miest z ktorých bolo 18 obsadených zamestnancami v stálej štátnej službe a jedno miesto máme v sídelnom archíve obsadené (od 1. augusta 2024) v dočasnej štátnej službe (OSAD-Bobalíková). Žiadne miesto nie je systematizované vo verejnom záujme.

Vysokoškolské vzdelanie z aktuálnych 19 obsadených miest má celkovo 18 zamestnancov, z nich vysokoškolské vzdelanie v druhom stupni má 17 zamestnancov a jedno miesto je obsadené vysokoškolsky vzdelaným zamestnancom v treťom stupni (riaditeľ). Vysokoškolské archívne vzdelanie má celkovo 7 zamestnancov, z toho sú 4 v sídelnom archíve, 2 na pracovisku Archív Považská Bystrica a 1 zamestnankyňa na pracovisku Archív Bojnice (vedúca). Zvyšných 11 zamestnancov s vysokoškolským vzdelaním absolvovalo príbuzné odbory (politológia, knihovníctvo, história) z toho jeden absolvoval aj archívny kurz (Ing. Miroslav Šmalo). Jedna stredoškolsky vzdelaná zamestnankyňa s maturitou v minulosti neabsolvovala archívny kurz a aktuálne pracuje v OSV, kde má pridelenú bádateľskú agendu.

Personálne obsadenie Štátneho archívu v Trenčíne vrátane pracovísk počas roka 2025

Štátny archív v Trenčíne:	
	Funkcia
Mgr. Peter Brindza, PhD.	štátny radca – riaditeľ archívu
OSAD:	
Mgr. Janka Štefaničáková	hlavný radca - vedúci OSAD
Mgr. Martina Bobalíková	samostatný radca – dočasná štátna služba
Mgr. Radka Mináriková	samostatný radca
Mgr. Edita Ďurčová	hlavný referent
OSV:	
Mgr. Patrícia Pastrnáková	odborný radca - vedúci OSV
Mgr. Peter Špirko	samostatný radca
Erika Sušinová	radca
Mgr. Alexandra Ďureková	hlavný referent
Ing. Magdaléna Vlnová	hlavný referent
Pracovisko Archív Považská Bystrica:	
Mgr. Helena Hollá	hlavný radca - vedúci pracoviska
Mgr. Michaela Košová	samostatný radca
Ing. Miroslav Šmalo	samostatný radca
Mgr. Petra Strýčková	samostatný radca

Pracovisko Archív Bojnice:	
Mgr. Zuzana Kotianová	hlavný radca - vedúci pracoviska
Mgr. Martina Lidáková	samostatný radca
Mgr. Miroslava Boboková	samostatný radca
Ing. Katarína Hudcová	radca
Mgr. Eliška Kolečanská	radca

ODBORNÉ ARCHÍVNE ČINNOSTI

Zamestnanci Štátneho archívu v Trenčíne vrátane pracovísk odpracovali spolu 3824 pracovných dní z celkového počtu 4750 pracovných dní. Na dovolenky, lekárske vyšetrenia, práceneschopnosť a ošetrovania členov rodiny zamestnanci čerpali 926 pracovných dní, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje takmer 19,5 % (takmer rovnako ako predchádzajúci rok). Na odborných archívnych činnostiach sa počas roka podieľalo celkovo 19 zamestnancov, nik neodišiel ani nenastúpil do zamestnania v archíve.

Jednotlivo sa odborným archívnym činnostiam najviac pozornosti už tradične venovalo prístup k archívnym dokumentom a to až 1117 dní. Ide o takmer totožné číslo ako v roku 2024, kedy to bolo 1117,75 dní. Na jednej strane nám klesol počet žiadostí v správnej agende, na strane druhej nám narástli počty žiadostí ohľadom matričných výpisov ako aj počet bádateľov a bádateľských návštev, takže agendy ako takej zostalo rovnaké množstvo.

Druhou časovo najnáročnejšou činnosťou bolo spracúvanie archívnych dokumentov, ktorému zamestnanci venovali 985 dní. V tomto ukazovateli sa nám už druhý rok po sebe podarilo docieľiť nárast o 210,75 dní (roku 2024 to bolo 774,25 dní). Nastolený trend v navyšovaní, alebo aspoň v stabilizovaní počtu dní na spracovanie archívnych dokumentov chceme zachovať aj naďalej. Spracovanie a sprístupňovanie archívnych fondov formou pomôcok by malo byť totiž v archívnej práci na poprednej priečke.

Na treťom mieste nastala zmena. Objemom práce predarchívnu starostlivosť vystriedala organizačná a riadiaca práca s počtom 640,75 čerpaných dní, čím sme sa dostali na úroveň niektorých predošlých rokov (napr. v r. 2024 to bolo 662,75 dní a 613 dní v r. 2023). Pri viacročnom sledovaní objem tejto práce kolíše v rozmedzí 550 – 650 dní v závislosti od účasti na školeniach, poradách, výstavách a pod. Predmetnú agendu sa snažíme držať na čo najnižších hodnotách, nakoľko sa zamestnanci o to viac môžu venovať odborným archívnym činnostiam, najmä spracúvaniu a sprístupneniu archívnych fondov.

Objemom práce zaujala predarchívna starostlivosť štvrtú priečku, pričom sa na tieto činnosti vyčerpalo 522,75 pracovných dní. Zaznamenávame tu výrazný pokles o viac ako 200 pracovných dní, čo je stav porovnateľný s rokom 2022 – 551 dní. Agenda výrazne narastá vtedy, ak sa schvaľujú nové registratúrne poriadky a plány pôvodcov registratúry, čo sa v roku 2025 nedialo. Napriek tomu sa zamestnanci mohli venovať vyporiadaniu sa so starými restami, ako napríklad preberanie dokumentov zo zrušených podnikových archívov (najmä sídelný archív), alebo preberanie dokumentov od pôvodcov, ktorí nezriadili archív (najmä

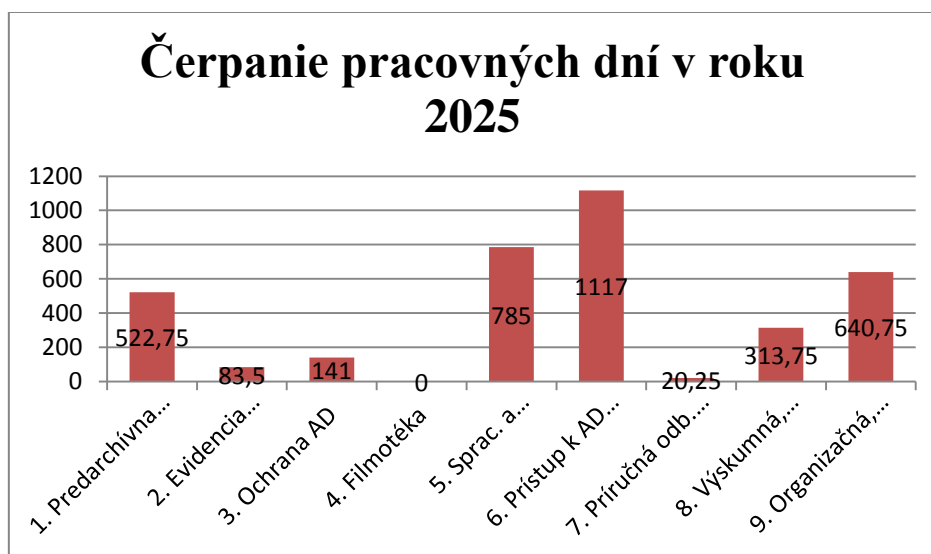
bojnické pracovisko). Úsek predarchívnej starostlivosti je predovšetkým v sídelnom archíve značne poddimenzovaný.

Výskumná, publikačná a kultúrno-osvetová činnosť tvorila v poradí piatu časovo najnáročnejšiu agendu v rámci odborných archívnych činností s počtom 313,75 pracovných dní. Badať tu výrazný nárast o 156,25 dní (v roku 2024 to bolo len 157,5 dní). Dôvodom sú najmä aktivity vo výstavnej a publikačnej činnosti, ale aj riešenie dvoch rezortných úloh. Napriek nedostatku zamestnancov je to prijateľný výsledok ak dáme do pomeru objem vynaloženého času v pomere k výsledkom. Boli roky, kedy sme na činnosti v tejto kapitole vynakladali aj cez 400 dní ročne (r. 2019), ale i podstatne menej.

Ochranu archívnych dokumentov sme venovali v roku 2025 141 dní (o 46 viac ako v r. 2024). K ostatným činnostiam v rámci tejto kapitoly patrí aj preškatulovanie archívneho materiálu, premiestňovanie fondov napríklad z pracoviska Archív Bojnice do budovy na Medzibriežkovej v Prievidzi, tiež zo sídelnej budovy do Kary, lepenie štítkov, meranie teploty, zlepšenie stavu archívnych budov a manažérska práca spočívajúca v zlepšení materiálno-technického stavu depotov a archívnych budov vo všeobecnosti (okná, kotle, oplatenie).

Úbytok agendy evidujeme už druhý rok po sebe v rámci evidencie archívneho dedičstva SR, keď si predmetné činnosti vyžiadali objem 83,5 pracovných dní (v r. 2024 to bolo 94,5 pracovných dní). Z toho najväčšiu časť vykazovalo už tradične pracovisko Archív Považská Bystrica a to až 65 dní, najmenej sídelný archív (4,5 dňa).

Poslednou z radu odborných činností s počtom pracovných dní 20,25 dní je príručná odborná archívna knižnica. Ide o zmenšenie objemu práce o 28,5 dní (r. 2024 48,75 dní), ktorá súvisí aj so zmenou vypožičiavania kníh (elektronická evidencia) a rozdelením knihovníckej práce medzi dve zamestnankyne v rámci OSV sídelného archívu. V sídelnom archíve bolo na knižnicu vyčerpaných len 3,25 pracovných dní a na považskobystrickom pracovisku len 2 dni. Archivári sa vo väčšej miere venovali spracúvaniu knižničného fondu len na bojnickom pracovisku v objeme 15 pracovných dní. Sústredili sa tu len na knižné výpožičky a evidenciu nových kníh.

Tabuľka porovnania čerpaných pracovných dní pre jednotlivé úseky pracovných činností za roky 2023 - 2025

Oblasť pracovnej činnosti	r. 2023	r. 2024	r. 2025
Predarchívna starostlivosť	641,5	741	522,75
Evidencia archívneho dedičstva SR	113,25	94,5	83,50
Ochrana archívnych dokumentov	71,5	95	141
Filmotéka	0	0	0
Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov	691,25	774,25	985
Prístup k AD (bádateľská a správna agenda)	1062	1117,75	1117
Príručná odborná archívna knižnica	46,75	48,75	20,25
Výskumná, publikačná, kultúrno-osvetová činnosť	259,75	157,5	313,75
Organizačná, riadiaca, hospodársko-administratívna agenda	613	662,75	640,75
Spolu:	3499	3691,5	3824

PREDARCHÍVNA STAROSTLIVOSŤ

K základným archívnym činnostiam neodmysliteľne patrí aj predarchívna starostlivosť. Zahŕňa viacero na seba naväzujúcich činností počnúc štátnym odborným dozorom, cez vyradňovacie konania, posudzovanie registratúrnych poriadkov a plánov až po preberanie archívnych dokumentov a evidenciu archívneho dedičstva. V nasledujúcej časti sa preto zameriame na jednotlivé činnosti a podrobnejšie ich zhodnotíme za rok 2025 z pohľadu všeobecnej štatistiky.

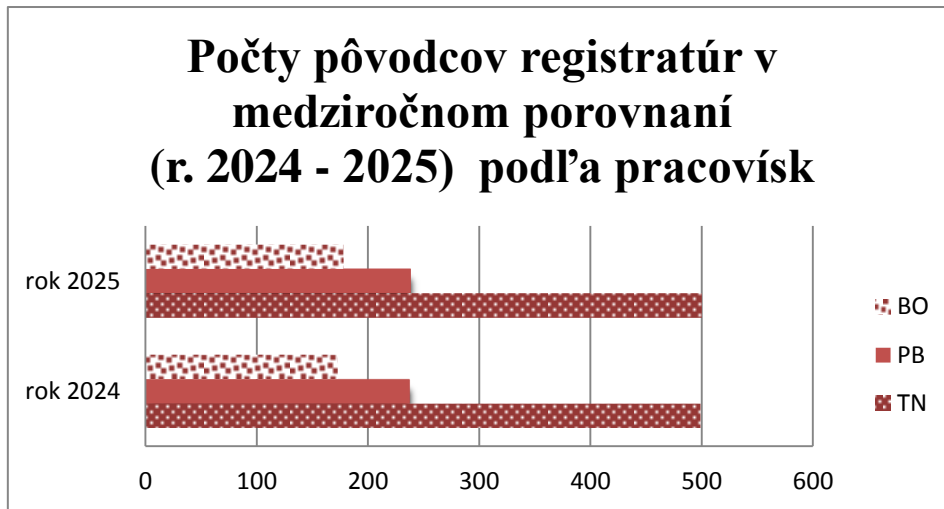
Vedenie evidencie pôvodcov registratúr

Štátny archív v Trenčíne eviduje spolu 916 pôvodcov registratúr, ide iba o nepatrný nárast oproti roku predošlému, kedy sme evidovali 909 pôvodcov registratúr. Najviac pôvodcov registratúry eviduje sídelný archív (500), nasleduje pracovisko Archív Považská Bystrica (238) a napokon pracovisko Archív Bojnice (178). Zmeny v počte pôvodcov počas roka nastali len nepatrné a to v sídelnom archíve, kde sme piatich pôvodcov vyradili a šiestich nových zaradili do evidencie. Na pracovisku v Bojniciach piatich pôvodcov vyradili z evidencie. Považskobystrické pracovisko zaradilo iba jedného pôvodcu do evidencie.

Z hľadiska znižovania zamestnancov, byrokratickej náročnosti, nedostatočných úložných kapacít a celkovej byrokratickej záťaže v rámci predarchívnej agendy, je trendom stagnácia, prípadne pomalé znižovanie počtu pôvodcov registratúry, čo bolo zreteľné najmä v predchádzajúcich rokoch.

Pôvodcovia I. kategórie tvoria z celkového množstva (916) väčšinu a to 671 subjektov (sídelný archív 321, považskobystrické pracovisko 211 a bojnické pracovisko 137). Pôvodcov II. kategórie je 245 subjektov, z nich opäť najviac je v sídelnom archíve a to až 179,

pracoviská majú podstatne menej (bojnické pracovisko 39 a považskobystrické pracovisko 27).

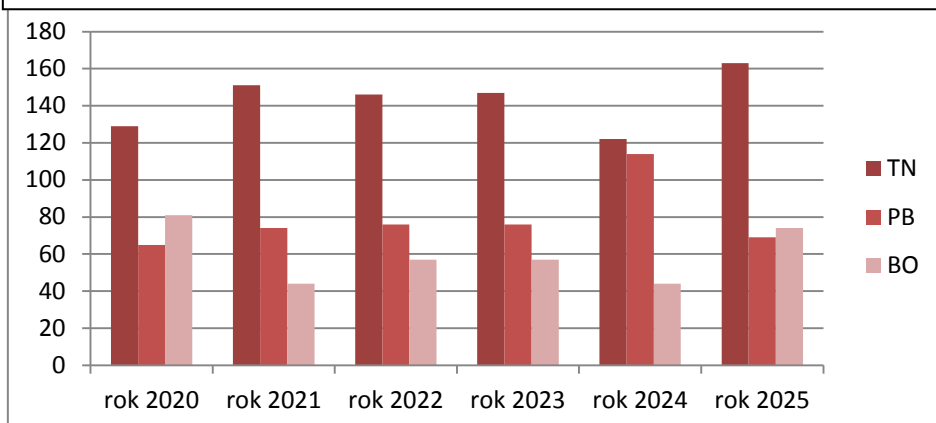
Vyrad'ovacie konanie

V roku 2025 sme celkovo posudzovali 306 predložených návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov, čo je o 26 viac ako v roku 2024 (280 návrhov). Prostredníctvom ISEA bolo archívu doručených 103 návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov, zvyšok, teda 2/3 zo všetkých návrhov na vyradenie je doručovaných archívu stále mimo ISEA. Po dlhšej dobe tak zaznamenávame mierny nárast v tejto agende.

Najviac návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov bolo doručených už tradične sídelnému archívu (163), čo predstavuje medziročný nárast o 41 návrhov. Pracovisku Archív Bojnice bolo doručených 74 návrhov a tiež je to medziročný nárast o 30 návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov. Pracovisku Archív Považská Bystrica bolo v roku 2025 doručených 69 návrhov a jedine tu zaznamenávame značný pokles, keď v roku 2024 bolo tomuto pracovisku doručených 114 návrhov na vyradenie. Za rok 2025 ide o neštandardné čísla, pretože roky predtým si pracoviská udržiavali relatívne stabilné počty v predložených návrhoch na vyradenie registratúrnych záznamov.

Z celkového počtu doručených návrhov (306) bolo schválených 280 návrhov. V percentuálnom vyjadrení sa počet schválených návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov pohybuje okolo 91 % z celkového množstva doručených návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov, čo je takmer o 7 % viac ako rok predchádzajúci. V rámci rozpisu pracovných dní vyrad'ovacie konania zaberajú podstatnú časť pracovných dní na úseku predarchívnej starostlivosti.

**Porovnanie počtu doručených návrhov na vyradenie
registratúrnych záznamov podľa pracovísk r. 2020 - 2025**

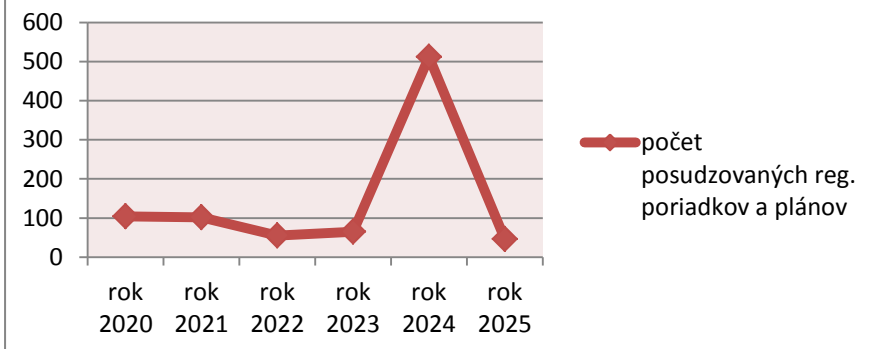

Posudzovanie a schvaľovanie registratúrnych poriadkov a plánov

Posudzovanie registratúrnych poriadkov a plánov nebolo v roku 2025 jednou z nosných agend predarchívnej starostlivosti. V tejto agende nastal útlm, keďže podstatnú časť schválených registratúrnych poriadkov a plánov archív schvaľoval v roku 2024 (512 návrhov). V roku 2025 sa tak dostal v tejto agende na štandardnú úroveň, ako napríklad v roku 2023 (65 reg. poriadkov a plánov).

Z celkového množstva bolo do sídelného archívu doručených 22 registratúrnych poriadkov a plánov, pracovisku Archív Považská Bystrica bolo doručených 12 reg. poriadkov a plánov a napokon pracovisko Archív Bojnice sa zaoberalo 12 internými normami pre správu registratúry. Z celkového množstva 46 reg. poriadkov a plánov bolo archívom schválených 39 interných noriem čo činí takmer 84,78 % z doručených návrhov na posúdenie interných noriem na správu registratúry. Z celkového množstva 46 schválených registratúrnych poriadkov a plánov bolo až 30 pôvodcov I. kategórie a 9 schválených tvorili pôvodcovia II. kategórie.

**Počet posudzovaných reg.
poriadkov a plánov 2019 - 2025**

Štátny odborný dozor

Štátny archív v Trenčíne vykonal v roku 2025 celkovo 32 kontrol správy registratúry u pôvodcov. Z uvedeného počtu bolo 30 kontrol plánovaných. Dve kontroly boli na jednom obecnom úrade na podnet a vykonal ich sídelný archív. V drvivej väčšine išlo o pôvodcov I. kategórie, len v troch prípadoch sa kontrolovali pôvodcovia II. kategórie. V rámci kontrolnej činnosti sa v dvoch prípadoch vykonali následné kontroly, z toho v jednom prípade neboli odstránené zistené nedostatky, ktoré naďalej pretrvávali a tak musel sídelný archív iniciovať začatie správneho konania voči Obecnému úradu v Skalke nad Váhom.

Plánované komplexné kontroly správy registratúry boli vykonané v 28 subjektoch, 2 kontroly boli následné s cieľom zistenia odstránených nedostatkov a vykonané boli aj dve kontroly na podnet, ktoré boli nad rámec plánu kontrolnej činnosti. Celkovo tam zamestnanci Štátneho archívu v Trenčíne uskutočnili v roku 2025 32 kontrol správy registratúry u pôvodcov:

- v Základnej škole v Novákoch,
- na Obecnom úrade v Skalke nad Váhom,
- v Piaristickej spojenej škole Františka Hanáka v Prievidzi,
- v Základnej škole na Ulici Sama Chalupku v Prievidzi,
- v Základnej škole na Rastislavovej ulici v Prievidzi,
- v Sociálnej poisťovni v Prievidzi,
- v Spojenej škole na Nábr. J. Kalinčiaka 4 v Prievidzi,
- v Obecnom úrade v Dulove,
- v Považskej vodárenskej spoločnosti a. s. Považská Bystrica,
- v spoločnosti VJARSPOL s. r. o. v Nitrianskom Pravne,
- v spoločnosti Bel Power Solution and Protection, Dubnica nad Váhom ,
- v Regionálnej veterinárnej a potravinovej správe v Prievidzi,
- na Obecnom úrade v Slávnici,
- na Obecnom úrade v Hrádku,
- na Obecnom úrade v Štvrtku,
- na Obecnom úrade v Bošáci,
- na Obecnom úrade v Kostolnej-Záriečí,
- na Obecnom úrade v Hornej Marikovej,
- na Obecnom úrade v Kvašove,
- v Základnej škole na Dlhých Honoch v Trenčíne,
- na Obecnom úrade v Košeci,
- na Obecnom úrade v Ladcoch,
- v Centre sociálnych služieb Kolonka v Púchove,
- na Obecnom úrade v Dolných Kočkovciach,
- na Obecnom úrade v Novej Lehote,
- na Obecnom úrade v Starej Lehote,
- v Centre sociálnych služieb - Bôrik v Nitrianskom Pravne,
- na Obecnom úrade v Adamovských Kochanovciach,
- na Obecnom úrade v Trenčianskych Stankovciach,
- v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Prievidzi

- v Centre pre deti a rodiny Zlatovce

Vykonanými komplexnými kontrolami boli zistené nedostatky pri vedení správy registratúry menšieho rozsahu v 20 subjektoch. Nedostatky pri vedení správy registratúry neboli zistené v 8 subjektoch.

Pri vedení evidencie automatizovaným i neautomatizovaným systémom pretrvávajú na kontrolovaných úradoch viaceré nedostatky na ktoré archív kontrolované subjekty neustále upozorňuje. Zamestnanci archívu sa pri štátnom odbornom dozore správy registratúry snažia usmerňovať zamestnancov úradov v tom zmysle, aby boli pretrvávajúce nedostatky odstraňované a aby sa celkovo zlepšila správa registratúry v kontrolovaných subjektoch.

Na zlepšenie stavu správy registratúry Štátny archív v Trenčíne poskytoval v priebehu celého roka podrobnejšie individuálne školenia a metodické inštruktáže najmä v súvislosti s prípravou a tvorbou registratúrnych poriadkov a plánov, prípravou vyradovacích konaní, evidenciou registratúrnych záznamov a spisov a s tým súvisiacou celkovou správou registratúry subjektov.

Preberanie archívnych dokumentov

V roku 2025 prebral Štátny archív v Trenčíne do svojej starostlivosti množstvo archívnych dokumentov v celkovom objeme 432,54 bm. Je to až o 340,01 bm viac ako v predošlom roku 2024 (92,56 bm). Na tomto množstve sa najviac podieľal sídelný archív, ktorý do svojich depotov prevzal archívne dokumenty v objeme 322,5 bm.

Pracovisko Archív Bojnice prebralo do svojich depotov archívny materiál v celkovom množstve 85,44 bm a považskobystrické pracovisko prebralo 24,6 bm dokumentov. Väčšina archívnych dokumentov sa do archívu dostala po vyradovacom konaní (290,76 bm).

EVIDENCIA ARCHÍVNEHO DEDIČSTVA SR

Predmetnej kapitole sme v rámci archívnych činností venovali v roku 2025 83,5 pracovných dní, čo je pokles o 11 dní v porovnaní s predchádzajúcim rokom (r. 2024 94,5 dní). Tento ukazovateľ klesá už druhý rok po sebe.

V pôsobnosti Štátneho archívu v Trenčíne je celkovo 2712 archívnych fondov a zbierok (nárast o 29 fondov) v rozsahu 13196,586 bm. Najväčší podiel má vo svojich depotoch sídelný archív 6108,39 bm, zvyšok pripadá na pracoviská – na Archív Bojnice 3575,706 bm a na pracovisko Archív Považská Bystrica 3512,49 bm.

Naše archívne dokumenty spravované iným štátnym archívom neevidujeme. Naopak, spravujeme celkovo 13 depozitov v rozsahu 17,3 bm a to priamo v Štátnom archíve v Trenčíne. Depozity spravované sídelným archívom v Trenčíne sú vo vlastníctve rímsko-katolíckej cirkvi a pochádzajú prevažne z 18. – 20. storočia. Pracovisko Archív Považská Bystrica ani pracovisko Archív Bojnice nemajú v správe archívne fondy v podobe depozitu.

Dokumenty uložené u pôvodcov sú k 31. decembru vykazovaného roka na úrovni 245,36 bm. Tento objem sa nám podarilo po niekoľkých rokoch podstatne znížiť a to najmä vďaka využitiu externého depotu na Medzibriežkovej ulici v Prievidzi a prevzatíu niekoľkých väčších fondov aj v samotnom sídelnom archíve. V roku 2024 sme mali

u pôvodcov objem archívneho materiálu 463,665 bm, a toto číslo nám v roku 2025 kleslo o 218,305 bm. V nastolenom trende chceme pokračovať aj v budúcnosti a postupne od pôvodcov prevziať posúdený archívny materiál do našich depotov.

Znížil sa počet archívnych fondov u pôvodcov, ktorí nezriadili archív zo 141 v roku 2024 na počet 91 v roku 2025. Za sídelný archív zostalo u pôvodcov 25 fondov v objeme 76,45 bm (úbytok o 140,355 bm). Bojnické pracovisko má stále u pôvodcov 66 fondov v objeme 168,91 bm (pôvodne r. 2024 to bolo 107 fondov v objeme 246,86 bm).

V archívoch pôvodcov eviduje Štátny archív v Trenčíne celkovo len 1 archívny fond, v celkovom množstve 29,17 bm. Ide o archívny fond Novácke chemické závody a. s. z rokov 1994 – 2019.

V roku 2025 sme zaznamenali celkovo prírastky archívnych dokumentov v rozsahu 432,54 bm, čo je medziročný nárast o 340,01 bm. Najväčší podiel na preberaní archívnych dokumentov mal v uplynulom roku sídelný archív (322,5 bm). Nasledovalo pracovisko Archív Bojnice (85,44 bm) a napokon pracovisko Archív Považská Bystrica prebralo 24,6 bm.

Úbytkov archívnych dokumentov sme za rok 2025 vykazovali len 2 v objeme 0,98 bm, ktoré boli vytriedené v rámci vnútorného vyradovania (Centrum sociálnych služieb v Novej Bošáci a MNV v Považskom Podhradí). Úbytky na rozpracovaných fondoch sa vykážu až po ukončení spracovania príslušných fondov.

OCHRANA ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

Úložná kapacita

Celková úložná kapacita Štátneho archívu v Trenčíne vrátane pracovísk je na úrovni približne 15 809,025 bm. V roku 2025 sa toto množstvo nezmenilo, nakoľko posledné regále sme naskladnili v roku 2022. Celková voľná kapacita depotov sa k 31.12.2025 tak pohybuje na úrovni cca 2072,52 bm. Uplynulý rok sme z voľnej kapacity archívu ukrojili značnú časť a to 432,54 bm. Táto hodnota však nie je celkom presná, veľmi záleží od subjektívneho pohľadu na úložné možnosti regálov (ne / ukladanie na najvrchnejšie poschodia regálov a pod.) Najväčšiu voľnú kapacitu má sídelný archív na úrovni približne 1376,69 bm. Voľná kapacita pracovísk spočíva predovšetkým v regáloch, ktoré boli naskladnené v závere roka 2021 a tieto regále sú v externých depotoch. Kým považskobystrické pracovisko túto kapacitu pomaly vyčerpáva, nakoľko ukladá do externého depotu materiál už štvrtý rok, bojnické pracovisko začalo využívať externý depot na Medzibriezčkovej v Prievidzi až v závere roka 2024. Voľnú kapacitu by tu mali mať na úrovni okolo 332,83 bm.

Ochraň archívnych dokumentov sme počas roka venovali 141 dní, o 46 dní viac ako predchádzajúci rok.

Starostlivosť o fyzický stav archívnych dokumentov

Vzhľadom na vyťaženosť reštaurátorských dielní sa v roku 2025 nepodarilo uskutočniť reštaurovanie navrhnutých archívnych dokumentov v reštaurátorskej dielni Slovenského národného archívu v Bratislave, ktorý nám zastrešuje reštaurovanie dokumentov dlhodobo. Chceli sme dať zreštaurovať urbár panstva Vršatec zo 17. storočia, ktorý má

poškodenú knižnú väzbu a čiastočne má poškodené strany od červotoča. Druhou navrhnutou listinou na reštaurovanie bol armáles Daniela Lipského z roku 1649, ktorý je potrebné vyrovnat', stabilizovať, vytvoriť ochranný obal na listinu i privesenú pečať. Reštaurovanie máme prisľúbené na rok 2026.

Z knižničných fondov sme napokon realizovali len jeden reštaurátorský zásah týkajúci sa príručky pre matrikárov z medzivojnového obdobia, ktorá bola vypožičaná v Štátnom archíve v Bratislave a napokon odborne zreštaurovaná v dielňach Slovenského národného archívu.

Ochrana dokumentov spočívala nielen v ich fyzickom reštaurovaní, konzervovaní a sterilizácii, ale aj v činnostiach majúcich za cieľ ich dlhodobú ochranu pred fyzickými a chemickými degradačnými činiteľmi ako aj v zlepšení podmienok ich dlhodobého uloženia v archívnych depotoch.

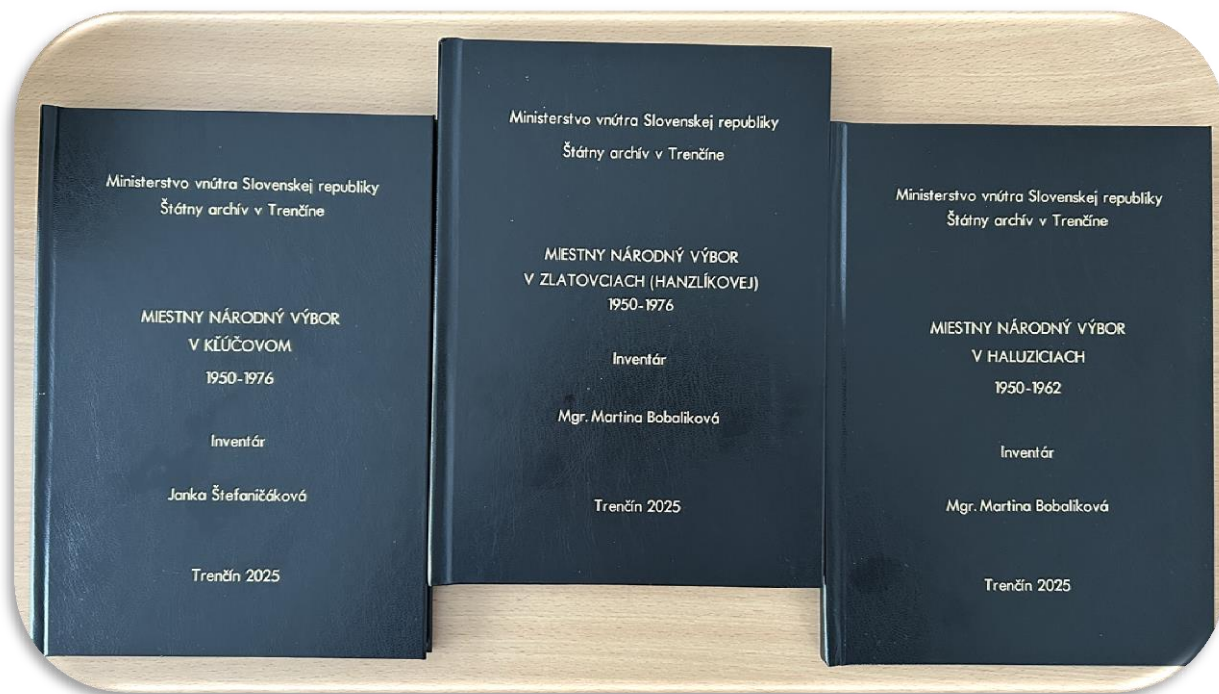
K starostlivosti o archívne dokumenty patrí aj vyhotovovanie inventárov, v roku 2025 sa nám podarilo vypracovať celkovo 4 inventáre, z toho 3 v sídelnom archíve:

- MNV v Zlatovciach (Hanzlíkovej)
- MNV v Kľúčovom
- MNV v Haluziciach

a jeden inventár na bojnickom pracovisku:

Imrich Vysočan – osobný fond.

Archívne pomôcky sme po vyhotovení čistopisu nechali prostredníctvom Centra podpory Trenčín zviazať, každý inventár v štyroch vyhotoveniach, v tlačiarňach Ministerstva vnútra v Bratislave. Po zaevidovaní v centrálnej evidencii budú prístupné v bádateľni archívu.

Archívne pomôcky vypracované zamestnancami sídelného archívu v roku 2025

Sídelný archív (Trenčín)

V roku 2025 sme v prenajatých priestoroch v Kare pokračovali v systematickom spracovaní fondu Okresný národný výbor v Trenčíne, odbor výstavby, ktorý sa z nevhodnej balíkovej formy uloženej na podlahe balil do archívnych škatúl a postupne ukladal do regálov.

V roku 2025 sme ako kolektív sídelného archívu uskutočnili brigádu v Kare, ktorej cieľom bol prevoz archívnych dokumentov do našich priestorov externého depotu. Previezli sme tam viacero nákladných áut archívnych dokumentov zo zrušeného podnikového archívu čo predstavovalo 8 archívnych fondov v rozsahu 145,1 bm. Poslednú brigádu a ukladanie predmetných fondov do regálov sme uskutočnili pred Vianocami, predchádzalo tomu triedenie a kontrolovanie škatúl podľa zoznamu.

Ako každý rok, aj v roku 2025 sme sa snažili o zlepšenie podmienok archívnych dokumentov, ich uloženie do regálov ako aj vypratanie starých a poškodených škatúl, obalov, šanónov.

Počas zimného obdobia sme zabezpečili výmenu 17 okien v sídelnej budove archívu,

Výmena okien v sídelnom archíve

vďaka čomu sa nám podarilo odstrániť nežiaduci stav, ktorým boli rozpadnuté okná cez ktoré zatekalo. Vymenila sa aj deliaca stena v bádateľni sídelného archívu, čím sa vylepšil komfort pre bádateľov i zamestnancov archívu. Cena týchto opráv sa vyšplhala na sumu 32 000 €. Stará železná stena sa nahradila modernou hliníkovou. Jej výmenou sa sledoval dlhodobý zámer zlepšovania podmienok pre bádateľov čo súviselo so staršími rekonštrukciami tohto priestoru

(výmena nábytkov, nová podlaha, výmaľba, rekonštrukcia elektrického vedenia). Nahlasovali sme aj opravu horákov v plynových kotloch, ktoré nám neustále zhasínajú.

Pri rokovaníach s riaditeľom Centra podpory Trenčín sme požadovali aj výmenu rozvodných elektrických skriň v sídelnej budove, nakoľko dochádza k výpadkom elektrickej energie v dôsledku neadekvátnych ističov nepostačujúcich pre potreby archívu. Toto sa nám aj podarilo doceliť, rozvodná skriňa hlavného ističa sa menila tesne pred Vianocami, archív musel byť preto 2 dni úplne zatvorený, pretože budova bola odpojená od elektrickej energie.

Dlhodobo tiež apelujeme na Centrum podpory Trenčín na komplexnú výmenu elektrickej požiarnej signalizácie (EPS) v archívnych budovách. Tieto požiadavky ale neboli zo strany Centra podpory Trenčín realizované.

Inštalácia presklenej steny v bádateľni sídelného archívu

Revízie technických zariadení (výťah, hasiace prístroje, expanzné nádoby, komíny, kotle, elektrické spotrebiče, elektrická požiarňa signalizácia a pod.) sa vykonávali počas roka v predpísaných intervaloch a pravidelne čo dokladajú revízne správy založené v registratúre archívu.

Pracovisko Archív Považská Bystrica

V archívnej budove počas roka zamestnanci Jednotky podpory Považská Bystrica zabezpečovali drobné údržbárske práce v podobe čiastočnej výmeny neónových svietidiel, kde zo svetiel vypadávali kryty, resp. zo stropu aj samotné neónové svietidlá, čo je na tomto pracovisku problémom už po viac rokov a pravidelne na tento problém upozorňujeme Jednotku podpory v Považskej Bystrici. Na komplexnú rekonštrukciu elektrických rozvodov nie sú vyčlenené finančné prostriedky aj napriek tomu, že to požadujeme takmer neustále. Opravovala sa tiež farebná kopírka na ktorej sa vymenil celý vrchný podávač, uskutočnila sa výmena žiaroviek, deratizácia archívu a rozličné revízie. Mali sme požiadavku na revitalizáciu parkoviska pred archívnu budovu a tiež o premalbu časti vonkajšej fasády, ktorá je počmáraná od vandalov. Musíme ale skonštatovať, že tieto požiadavky neboli realizované zo strany Jednotky podpory v Považskej Bystrici vzhľadom k tomu, že na budovu je vydané stavebné povolenie na rekonštrukciu budovy a všetky väčšie rekonštrukčné práce sú z uvedeného dôvodu pozastavené. Okrem iného, štát konsoliduje a tak sú výdavky obmedzené len na najnevyhnutnejšie veci.

Považskobystrické pracovisko využíva ako externý depot aj priestor vzatý do nájmu od mesta Považská Bystrica v bývalom Dome služieb. Do prenajatého priestoru sa momentálne zmestí 575 bm archívneho materiálu s možnosťou zvýšenia tejto kapacity po

zabezpečení ďalších regálov. V roku 2025 došlo k zmene vlastníka tejto budovy, ktorú nadobudla od mesta súkromná spoločnosť. Podmienky nájmu zatiaľ zostávajú zachované.

Je potrebné upozorniť na skutočnosť, že na tomto pracovisku naďalej pretrvával problém s vandalmi, ktorí cielene poškodzovali archívnu budovu (vytrhávali ukotvený bleskozvod, vyrýpali diery do drevených dverí, písali fixkami a sprejmi po archívnej budove, devastovali odpadkový kôš a zapalovali jeho obsah), vyliezali po vonkajších požiarnych rebríkoch až na strechu, hádzali do budovy kamene a celkovo znečisťovali okolie archívu zvyškami z konzumácie jedla a alkoholu. V uplynulom roku boli realizované aj dve trestné oznámenia, keďže počas roka došlo opätovne k vybitiu sklenených výplní okien na prízemí. V rámci prevencie pravidelne kontaktujeme mestskú i štátnu políciu so žiadosťou o zvýšenú hliadkovú činnosť. Chýba kamerový systém. Vzhľadom k uvedenému došlo v polovici roka 2025 k prehodnoteniu našich požiadaviek zo strany Centra podpory Trenčín, ktoré na jeseň začalo s výstavbou oplotenia tejto archívnej budovy. Do Vianoc bolo oplotenie vystavané s tým, že zvonček na vstup do budovy sa nachádza na bráne a do blízkosti budovy sa už nik nedostane bez povolenia zamestnanca archívu. Veríme, že výstavbou oplotenia úplne vymizne záujem vandalov o ničenie tejto budovy.

Oplotenie považskobystrického pracoviska

Pracovisko Archív Bojnice

Technický stav Pracoviska Archív Bojnice je už niekoľko rokov známy ako havarijný. Opadávajú vonkajšie omietky, okná sa nedajú otvoriť na vetranie, problémy boli s vykurovaním i pozemkami okolo archívnej budovy. Niektoré z menovaných problémov sa s pracoviskom vlečú už dlho napriek tomu, že je snaha ich riešiť.

Tečúci radiátor bojnického pracoviska

V objekte bojnického pracoviska sa počas roka popri drobných opravách podarilo po rokoch vymeniť jeden kotol. Išlo o havarijný stav, pretože podľa revízných správ z jedného kotla unikal plyn a druhý bol úplne nefunkčný. Ešte pred začiatkom vykurovacej sezóny Centrum podpory Trenčín, na základe mnohých našich žiadostí, pristúpilo k výmene jedného plynového kotla. Dovedy panovala v archívnej budove zima, keďže čiastočne nefunkčný kotol

Nový kotol bojnického pracoviska

vykúril archívnu budovu len na 16 – 18. stupňov, čo pre kancelárske priestory nepostačuje. Po inštalácii nového kotla sa ale vyskytol iný problém. Staré plechové radiátory neboli nadimenzované na parametre nového kotla a mnoho z nich začalo pretekať. Opätovne vzniknutú situáciu riešila Jednotka podpory Prievidza a podarilo sa vymeniť niekoľko kusov radiátorov za nové.

Väčšie opravy súvisiace s fasádou, oknami, elektroinštaláciou a vlhkosťou Jednotka podpory Prievidza

nerealizovala aj napriek tomu, že by ich toto pracovisko potrebovalo veľmi nutne. Dôvodom sú neusporiadané vlastnícke vzťahy pozemkov prináležiacich k archívnej bude, ktoré sú príčinou nemožnosti zaradiť budovu archívu do grantových schém.

Úložná kapacita

Celková úložná kapacita Štátneho archívu v Trenčíne vrátane pracovísk je na úrovni približne 15 809,025 bm a v roku 2025 sa toto číslo nezmenilo. Celková voľná kapacita depotov sa tak pohybuje na úrovni cca 2072,52 bm, táto hodnota však nie je celkom presná, veľmi záleží od subjektívneho pohľadu na úložné možnosti regálov (ne / ukladanie na najvrchnejšie poschodia regálov a pod.) Najväčšiu voľnú kapacitu má sídelný archív na úrovni približne 1376,69 bm. Voľná kapacita pracovísk spočíva predovšetkým v regáloch, ktoré boli naskladnené v závere roka 2021 a tieto regále sú v externých depotoch. Kým považskobystrické pracovisko túto kapacitu pomaly vyčerpáva, nakoľko ukladá do externého depotu materiál už štvrtý rok, bojnické pracovisko začalo využívať externý depot na Medzibriežkovej v Prievidzi až v závere roka 2024 a voľnú kapacitu v tomto depote vykazuje na úrovni približne 363 bm. Ochrane archívnych dokumentov sme počas roka venovali 141 dní.

FILMOTÉKA A DIGITALIZÁCIA

Štátny archív v Trenčíne v roku 2025 nevyhotovoval konzervačné ani študijné kópie. Digitalizovali sa ale pečate a pečiatky v počte 180 ks, ktoré boli zverejnené v aplikácii Evidencia pečatí a pečatidiel. Z uvedeného počtu najviac pečatí zdigitalizoval sídelný archív (66 ks).

V roku 2023 sme nadviazali spoluprácu s portálom PamMap, ktorý prevádzkuje Katedra archívnictva a muzeológie Univerzity Komenského v Bratislave. V roku 2023 bolo na tomto portáli zverejnených 74 stredovekých listín zo sídelného archívu z rokov 1318 – 1526. Zvyšných 27 ks listín sa zverejnilo v roku 2025, čím je súbor stredovekých listín zo sídelného archívu kompletne dostupný online.

V roku 2025 sme zároveň nadviazali spoluprácu s p. Štepitom, ktorý vlastnou skenovacou technikou vyhotovuje skeny štátnych matrik z rokov 1895 – 1922 a tieto skeny nám poskytuje zadarmo. Snažíme sa z nich vytvárať ucelenú databázu, ktorá by mohla byť v budúcnosti dostupná online. V roku 2025 pracoval p. Štepita najmä v sídelnom archíve, kde zdigitalizoval matriky zo 16 matričných obvodov, 3 matričné obvody zdigitalizoval na bojnickom

Digitalizácia archívnych dokumentov v sídelnom archíve

pracovisku a jeden na považskobystrickom pracovisku. Vyhotovil 40 715 snímok v objeme 73,29 GB. Doposiaľ je zdigitalizovaných 223 matričných kníh vrátane indexov. Nakoľko archív aktuálne nedisponuje technickými, ani personálnymi kapacitami pre potreby digitalizácie, je táto pomoc vítaná.

Po spracovaní celého súboru matrik by sme chceli v spolupráci pokračovať aj naďalej zdigitalizovaním ďalších hodnotných archívnych súborov z obdobia novoveku (testamenty, novoveké listiny, pozostalostné inventáre a pod.).

SPRACÚVANIE A SPRÍSTUPŇOVANIE ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

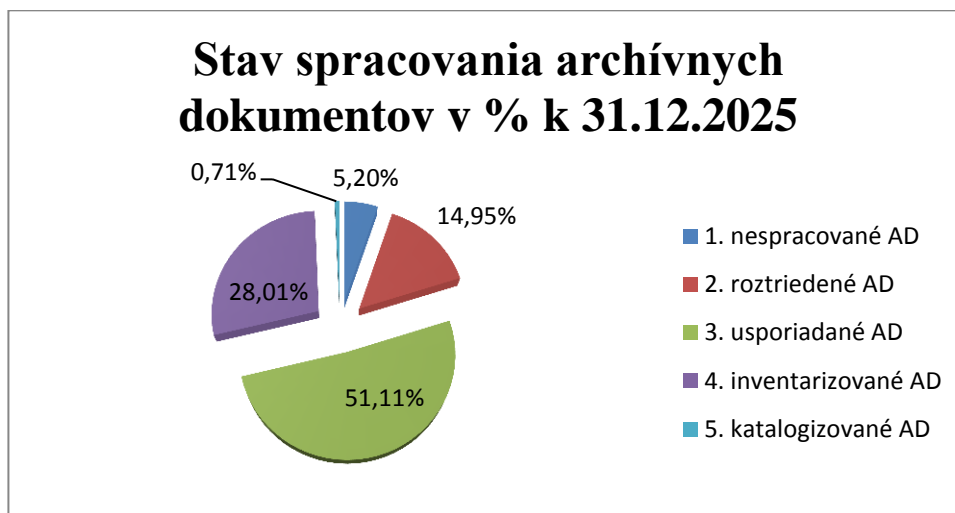
Stav spracovania a sprístupnenia AD k 31. decembru vykazovaného roka

Odborní zamestnanci Štátneho archívu v Trenčíne spolu s pracoviskami venovali činnosti na úseku spracovania pomerne značnú časť v rámci pracovných dní v celkovom objeme 985 dní (o 210,75 dní viac ako v r. 2024). Predmetné číslo nám stúpa už druhý rok po sebe, čo je veľmi potešujúce.

Z celkového množstva archívnych dokumentov 12 922,13 bm, ktoré reálne máme uložené v archívnych depotoch je 672,69 bm nespracovaných (5,2 %), roztriedených je 1931,995 bm (14,95 %), usporiadaných 6605,048 (51,11 %), inventarizovaných 3620,205 bm (28,01 %), katalogizovaných je 92,192 bm (0,71 %). Percentuálny rozdiel jednotlivých ukazovateľov je v medziročnom porovnaní takmer nepatrný. Je príliš veľa archívneho materiálu v pomere k zamestnancom, ktorí ho systematicky spracúvajú. Ak dáme do vzájomného pomeru celkový počet bm (12 922,13) / celkový počet systematizovaných miest v Štátnom archíve v Trenčíne (19), na jedného zamestnanca pripadá takmer 680,01 bm. Medziročne to predstavuje nárast o takmer 23 bm na jedno systematizované miesto. Ak by sme tento ukazovateľ ráтали z celkového množstva archívnych dokumentov v pôsobnosti archívu (13 196,586 bm), vyšlo by nám ešte vyššie číslo 694,55 bm. Medziročný nárast na jedného zamestnanca je viac ako 11,5 bm.

Z toho najväčšiu časť nespracovaných fondov vykazuje pracovisko Archív v Považskej Bystrici a to 620,48 bm a toto pracovisko zároveň vykazuje aj najviac

inventarizovaných fondov z celkového udávaného objemu a to 1640,07 bm. Najviac katalogizovaných fondov vykazuje samotný sídelný archív a to 90,732 bm. Najväčší podiel roztriedených fondov má sídelný archív (1131,605 bm), v poradí druhým je považskobystrické pracovisko (751,94 bm). V usporiadanom stave je najväčšie zastúpenie fondov v sídelnom trenčianskom archíve (3462,448 bm), nasleduje pracovisko Archív Bojnice (2642,6 bm) a napokon pracovisko Archív Považská Bystrica (500 bm).

Spracovanie a sprístupnenie AD vo vykazovanom roku

V uplynulom roku 2025 sa spracúvali archívne fondy v rámci personálnych možností, najmä v sídelnom archíve. Na pracovisku Archív Považská Bystrica sa usporiadala vnútorným vyradovaním a zároveň inventarizoval len fond MNV v Považskom Podhradí v objeme 1,2 bm.

V sídelnom archíve sa podarilo na spracovaní a sprístupnení archívnych fondov previesť tieto práce: zo starších fondov sa riaditeľ venoval inventarizácii fondového oddelenia Príjmy a výdavky z fondu Magistrát Trenčín, kde sa mu podarilo inventarizovať 2,375 bm archívnych dokumentov z rokov 1746 – 1764.

Vedúca OSAD spolu s kolegyňou Minárikovou usporiadali vrátane vnútorného vyradovania a zároveň inventarizovali fond Okresný národný výbor v Trenčíne (ONV TN), odbor výstavby z rokov 1972 – 1974, 1979 v objeme 23,3 bm. Fond je hojne využívaný najmä v správnej agende. Štátne organizácie, ale aj fyzické osoby v ňom dohľadávajú stavebné povolenia, projektovú dokumentáciu, kolaudačné rozhodnutia, rôzne výmery a geometrické plány na budovy v majetku obcí (kultúrne domy, obecné a mestské úrady, cesty) firiem (poľnohospodárske stavby, elektrizačná sieť, meliorácie), ako aj súkromných osôb (domy, panelové byty, garáže, chaty) a pod.

Od roku 2023 sa pokračuje na reinventarizovaní fondu Okresný úrad v Trenčíne (1919) 1923 – 1945 (1950), pretože podľa pôvodného inventára už nie je možné vo fonde nič dohľadať. Počas uplynulých desaťročí sa fond viac razy premanipuloval, dopĺňal a pôvodne ani nezachytával všetky inventárne jednotky. Fond je ale často bádateľmi využívaný, preto sme pristúpili k jeho reinventarizácii. V roku 2025 sa dokončili práce na inventarizácii prezidiálnych spisov a začali sa inventarizovať administratívne spisy. Celkovo sa

v uplynulom roku zinventarizovalo 6,5 bm s tým, že pôvodne bolo bežných metrov o málo viac, ale úsporným uložením spisov do archívnych škatúl sa ušetrilo miesto.

V sídelnom archíve zamestnankyne OSAD-u prepisovali do elektronickej podoby administratívne spisy z fondu Magistrát mesta Trenčín, roky 1875 – 1877 a 1901 – 1903, čo predstavovalo 2,625 bm dokumentov a vytvorilo sa 2029 katalogizačných záznamov. Tieto práce nadväzovali na obdobie pandémie, kedy sa začalo s vytváraním elektronickej archívnej pomôcky.

V sídelnom archíve vedúca OSAD-u pracovala aj na spracovaní archívneho fondu MNV v Kľúčovom 1950 – 1976, ale v tomto prípade sa už len dokončil čistopis inventáru, ktorý sa nechal vytlačiť. Druhá kolegyňa rovnako len dokončila čistopis inventáru MNV v Haluziciach 1950 – 1962, z ktorého je už aktuálne zviazaná archívna pomôcka. Kolegyňa Bobalikova počas roka 2025 stihla spracovať a vyhotoviť inventár menšieho fondu MNV v Zlatovciach (Hanzlíkovej) 1950 – 1976 v rozsahu 3,125 bm. Fondy MNV neboli z veľkej časti v sídelnom archíve takmer vôbec spracované, bolo potrebné začať sa nimi odborne zaoberať, nakoľko patria k prioritným archívnym fondom. V sledovanom roku tak vznikli tri inventáre k MNV len v sídelnom archíve. V spracúvaní fondov MNV budeme pokračovať aj v nasledujúcom roku.

Pokračuje sa aj v usporiadaní a inventarizovaní ONV v Trenčíne, odboru školstva, roky 1951 – 1990, kde sa zinventarizovalo 4,25 bm. Do fondu sa momentálne začleňujú písomnosti z iných, vytriedených fondov.

Zamestnankyňa OSAD-u začala v sledovanom roku s prácami na inventarizácii odboru zdravotníctva bývalého Okresného národného výboru v Trenčíne. Spracovala roky 1949 – 1965 v celkovom rozsahu 5,5 bm.

Na pracovisku Archív Považská Bystrica kolegyňa usporiadala vrátane vnútorného vyradovania 1,2 bm archívneho materiálu z fondu MNV v Považskom Podhradí z rokov 1945 – 1971.

Na pracovisku Archív Bojnice sa v rámci spracovania venovali viacerým archívnym fondom ich usporiadaním a vnútorným vyradovaním. Išlo o 16 fondov mestských a obecných úradov, základných škôl, sociálnej poisťovne a pod. Materiál mal rozsah 31,27 bm.

Taktiež Z. Kotianová pokračovala v usporiadaní fondu Magistrát mesta Prievidza. Zinventarizovala 0,36 bm z rokov 1717 – 1879. Z. Kotianová tiež vypracovala čistopis inventáru osobného fondu akademického maliara Imricha Vysočana, ktorý je aktuálne vytlačený a dostupný v bádateľni.

Celkovo vypracovali zamestnanci 23 opisov archívnych fondov, z nich najviac pripadlo na pracovisko archív Bojnice (10), potom nasleduje sídelný archív (9 opisov) a napokon pracovisko Archív Považská Bystrica so 4 opismi archívnych fondov:

Miestny národný výbor v Častkovciach	1950 – 1990 (1991)
Miestny národný výbor v Dobrej	1950 – 1976
Miestny národný výbor v Kľúčovom	1950 – 1976

Miestny národný výbor v Drietome	1950 - 1990
Miestny národný výbor v Haluziciach	1950 - 1962
Miestny národný výbor v Dolnej Súči	1950 – 1990 (1995)
Miestny národný výbor v Dubodiele	1950 - 1990
Miestny národný výbor v Zlatovciach (Hanzlíkovej)	1950 - 1976
Miestny národný výbor v Dolnej Porube	1950 – 1990 (1996)
Miestny národný výbor v Klobušiciach	1944 (1945) – 1971
Miestny národný výbor v Kopci	(1944) 1951 – 1968
Cech čižmárov v Nitrianskom Pravne	1654 – 1912
Cech hrnčiarov v Brezanych	1600 – 1922
Cech krajčírov v Handlovej	1700 – 1862
Cech mäsiarov v Nitrianskom Pravne	1643 – 1855
Cech murárov v Nitrianskom Pravne	1880
Imrich Vysočan	(1891) 1924 – 1994 (2019)
Národná škola v Čavoji	1923 – 1953
Národná škola v Čereňanoch	1905 - 1960
Národná škola v Čereňanoch – osada Fančová	1944 – 1960
Národná škola v Diviackej Novej Vsi	1921 – 1960 (1961)
Miestny národný výbor v Košeci	1945 - 1990
Miestny národný výbor v Kolačine	1947 - 1971

PRÍSTUP K ARCHÍVNÝM DOKUMENTOM

Prístup k archívnym dokumentom patrí k najdôležitejším úsekom činnosti každého archívu. Cieľom je zabezpečiť štúdium archívnych prameňov širokej verejnosti formou bádateľských návštev, vydaním správnej informácie v podobe odpisu, výpisu, potvrdenia alebo kópie, prípadne vypracovaním rešerše z archívnych dokumentov. Archív zabezpečuje aj

verejné vystavovanie archívnych dokumentov, zväčša tematicky pri nejakej príležitosti (napr. výročia udalostí, pripomenutie si osobností a pod.).

Prístup k AD na základe bádateľského listu

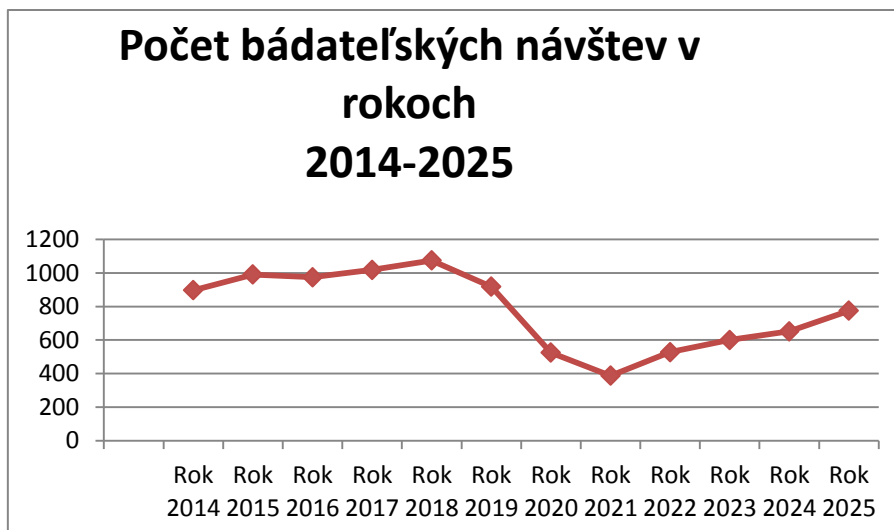
Rok 2025 patrí v oblasti prístupu k archívnym dokumentom k obdobiu, kedy zaznamenávame stabilizáciu pomerov najmä v bádateľskej agende. Kým obdobie pandémie bolo obdobím, kedy boli bádateľne archívy často neprístupné a výrazne sa znížil počet bádateľských návštev, v roku 2024 sme už zaznamenali 335 bádateľov. V roku 2025 bol tento počet takmer totožný a vykazujeme 332 bádateľov. Tradične najviac bádateľov navštívilo bojnické pracovisko (142), sídelný archív mal 102 bádateľov a najmenej (88) zavítalo do považskobystrického pracoviska. Z celkového počtu bádateľov tvorili zahraniční len nepatrný počet a to 6 bádateľov, väčšinou z Česka.

Dohromady vykonali bádatelia 775 bádateľských návštev čo predstavuje medziročný nárast o 123 bádateľských návštev (r. 2024 ich bolo 652). Ide takmer o 19 % nárast v medziročnom porovnaní. Zahraniční bádatelia urobili v roku 2025 6 bádateľských návštev a v drvivej väčšine ich bádanie súviselo o genealogickým výskumom.

Počtom vykonaných bádateľských návštev opäť dominuje bojnické pracovisko (298), menej ich evidujeme v sídelnom archíve (239) a napokon na pracovisku Archív Považská Bystrica (238). V uplynulom roku v počte bádateľských návštev preskočil sídelný archív pracovisko Archív v Považskej Bystrici.

Navýšenie počtu bádateľských návštev súvisí s prebratými štátnymi matrikami z rokov 1895 – 1922 v sídelnom archíve ako aj na pracoviskách. Bádatelia majú o ne záujem a rovnako je evidentný nárast aj výpisov z nich na účely vydania matričných dokladov. Predmetné matriky sú hojne bádateľmi využívané, stoja totiž takmer na počiatku každého genealogického výskumu.

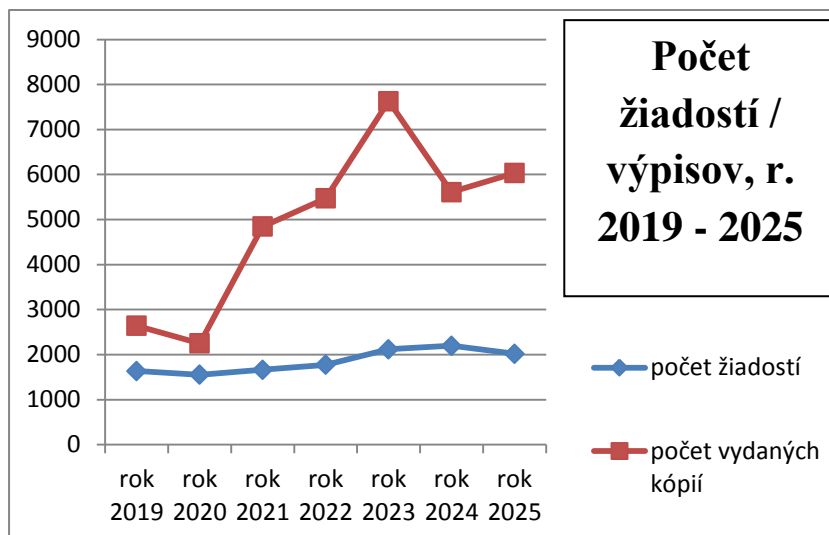
V roku 2025 sme viackrát prevážali archívne dokumenty z externého depotu v Kare do študovne sídelného archívu, nakoľko si ich bádatelia vyžiadali na štúdium. Obdobný problém riešia aj na oboch našich pracoviskách v Považskej Bystrici a po zaujatí budovy na Medzibriežkovej ul. aj na bojnickom pracovisku. V prípade vyžiadania dokumentov uložených v externých depotoch, je potrebné ich prevážať do študovne archívu. Vzhľadom k tomu máme za to, že budeme vykazovať viac času vybavovaním bádateľskej agendy, nakoľko bude potrebného viac času na prípravu dokumentov k samotnému štúdiu. Pri personálnom poddimenzovaní to bude na úkor ostatných odborných činností.

Prístup k AD formou odpisu, výpisu, potvrdenia, alebo kópie na základe písomnej žiadosti

Za účelom vyhľadania, vystavenia odpisu, výpisu či potvrdenia, prípadne kópie z archívnych dokumentov evidoval archív v roku 2025 2021 písomných žiadostí. V roku 2024 ich bolo 2198, ide o pokles 177 žiadostí. Z nich najviac 917 (1033) bolo doručených sídelnému archívu v Trenčíne, čo je menej o 116 žiadostí (r. 2024 ich bolo 1033). Archív spolu vydal 6033 (r. 2024 až 5609 dokumentov) odpisov, výpisov a potvrdení z archívnych dokumentov, z toho len v sídelnom archíve zamestnanci vydali až 3954 odpisov (nárast v celom archíve o 424 výpisov). Počet doručených žiadostí je posledné roky ustálený a pohybuje sa okolo 1000 žiadostí (+/- 10 %). Pracovisko Archív Bojnice riešilo v roku 2025 536 žiadostí (o 39 žiadostí menej) a pracovisko Archív Považská Bystrica vybavilo 568 žiadostí (o 22 žiadostí menej – 590 žiadostí v r. 2024).

Výrazný nárast sme zaznamenali v roku 2025 v počte vydaných odpisov, výpisov a kópií archívnych dokumentov 6033 ks oproti predchádzajúcemu roku s počtom 4699 ks. Nárast možno pripísať na vrub žiadostí o matričné výpisy, ale aj o potvrdení pre sociálnu poisťovňu. Prebratie ďalších matričných kníh z rokov 1907 – 1922 sa rovnakou mierou odrazilo na počte žiadostí doručených archívu. Mnohí tak nevyužívajú možnosť osobného bádania, ale nechávajú si rovno vyhotoviť výpisy z matričných kníh. O výpisy často žiadajú osoby zo zahraničia, v prevažnej väčšine z Česka, ale v poslednej dobe k nám prichádza pomerne značné množstvo žiadostí o matričné výpisy z celého amerického kontinentu. Vybavovanie takýchto žiadostí je jazykovo i administratívne náročnejšie.

Žiadosti sú archívu doručované nielen v jednej veci, ale stránky v žiadosti často požadujú viac rozličných dokumentov, prípadne xeroxovanie celých spisov, alebo veľkoformátových dokumentov v podobe máp a plánov na ktoré nemáme adekvátnu skenovaciu a kopírovaciu techniku. Vybavovanie takýchto žiadostí je potom komplikovanejšie a zaberá viac času. Nakoľko nemáme k dispozícii veľkoformátový skener, mapy a rozličné iné veľkoformátové dokumenty chodíme kopírovať komerčne, čo zaberá značné množstvo času.

Podotýkame, že ide o časovo náročnú agendu, dokumenty sa vyhľadávajú v často neúplne zachovalých, čiastočne alebo vôbec nespracovaných fondoch. Mnohé takéto dokumenty sa musia chodiť vyhľadávať do prenajatej budovy Kary (mimo hlavnej budovy archívu), kde nie sú vhodné podmienky na dlhšie vyhľadávanie najmä v zimnom období (stavebná agenda, plány, kolaudačné rozhodnutia ako podklady pre znalecké posudky, projekty na čerpanie grantových schém, ale tiež aj školské klasifikačné záznamy o ukončení školskej dochádzky pre sociálnu poisťovňu a pod.).

Väčšina vydaných odpisov sa týka majetkovo-právnej agendy, nevysporiadaných pozemkov, dodatočných dedičských konaní. V správnej agende sme v roku 2025 zaznamenali síce úbytok doručených žiadostí, na strane druhej sa nám zvýšil počet vydaných kópií archívnych dokumentov a najmä matričných výpisov.

Počet žiadostí a vydaných informácií v správnej agende v roku 2025				
	Štátny archív v Trenčine	Pracovisko Archív v Považskej Bystrici	Pracovisko Archív v Bojniciach	Celkom
Počet žiadostí	917	568	536	2021
Počet vydaných odpisov, výpisov, potvrdení, kópií AD	3954	514	1565	6033

Prístup k AD formou rešerše na základe písomnej žiadosti

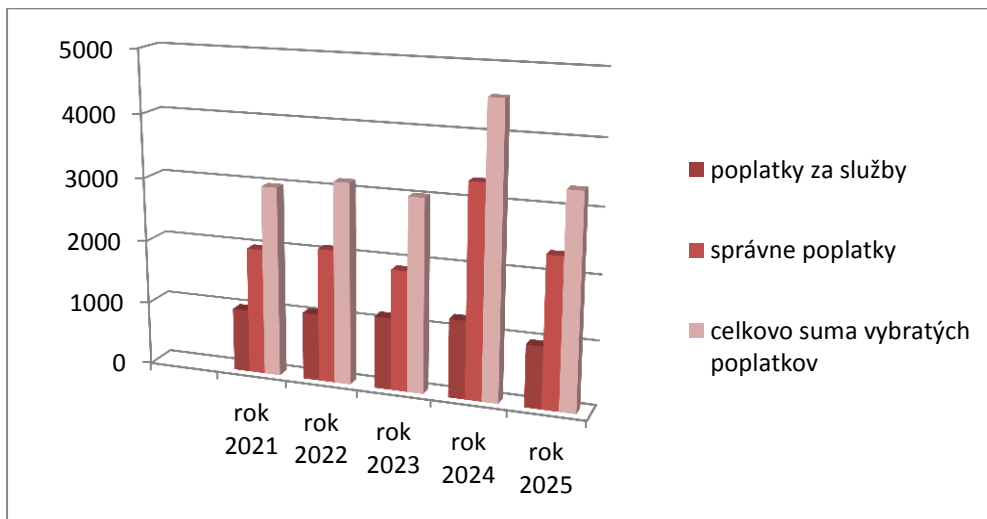
Štátnemu archívu v Trenčíne v uplynulom roku boli doručené len dve žiadosti o vypracovanie archívnej rešerše. Sídlný archív vydal 11 kópií, pracovisko Archív Bojnice vydalo 10 kópií z archívnych dokumentov.

Poplatky

Zamestnanci archívu vybrali celkovo na poplatkoch od bádateľov a stránok sumu 3317,50 €. Ide o pokles o 1231,80 € (v r. 2024 to bolo 4549,30 €). Suma za vybrané poplatky sa v priemere pohybuje zhruba na úrovni okolo 3000 €, takže suma za rok 2025 je takpovediac štandardom.

Prvenstvo v tomto smere zaujalo pracovisko Archív Bojnice ktoré vybralo podstatnú časť z celkovo vybranej sumy (1348,80 €). Nasledoval sídlný archív so sumou vo výške 1040,4 €. Považskobystrický archív sa na celkovej sume podieľal čiastkou 928,3 €. Z celkovej vybratej sumy tvorili správne poplatky podľa zákona sumu 2348 €, zvyšok pripadol na poplatky za služby archívu 969,5 € (v roku 2024 to bolo 1266,8 €).

Porovnanie vybraných poplatkov za roky 2021 - 2025

PRÍRUČNÁ ODBORNÁ ARCHÍVNA KNIŽNICA

K 31. decembru vykazovaného roka evidujeme spolu 27 438 knižných zväzkov. V uplynulom roku sme tak do archívnej knižnice zaradili 56 nových knižných titulov (r. 2024 ich bolo 27 382).

Spolu sa skatalogizovalo 56 knižných zväzkov. Nové knižné prírastky sa katalogizovali na všetkých troch archívnych pracoviskách, najviac v sídelnom archíve (27 ks), na bojnickom pracovisku (19 ks) a napokon v považskobystrickom archíve (10 ks).

K prezenčnému účelu bolo z knižnice vypožičaných 91 zväzkov (v roku 2024 to bolo 73 zväzkov). Starostlivosti o knižničný fond sme venovali 20,75 dní. V aplikácii Knižnica je doteraz z celkového počtu kníh zaevidovaných 17 752 zväzkov, v drvivej väčšine zo

sídelného archívu (15 102 zväzkov). Zvyšnú časť kníh zaevidovaných v aplikácii Knižnica v počte 2650 zväzkov evidujú na pracovisku Archív Bojnice. Považskobystrické pracovisko predmetnú aplikáciu nevyužíva na evidenciu kníh.

VÝSKUMNÁ, PUBLIKAČNÁ, KULTÚRNO-OSVETOVÁ ČINNOSŤ

Predmetným činnostiam venovali zamestnanci celkovo 313,75 pracovných dní. Ide teda o výraznejší nárast v podobe 156,25 dní, (v r. 2024 to bolo na úrovni 157,5 dní) aj keď stále nedosahujeme úroveň predcovidových rokov, kedy sa týmto činnostiam venovalo viac času. V roku 2025 nám ale výraznejšie narástla publikačná činnosť, ktorej sa venoval najmä riaditeľ formou príspevkov do pripravovanej obecnej monografie. Do publikačnej činnosti sa vo väčšej miere zapojili aj zamestnankyne bojnického pracoviska čo je, samozrejme, potešujúce.

Výskumné úlohy

V roku 2025 sme sa podieľali celkovo na ôsmich výskumných úlohách, z toho rezortné úlohy boli len dve. Časovo náročnejšou úlohou bola výskumná činnosť ohľadom pripravovanej monografie obce Lysej pod Makytou, ktorá si vyžiadala 41 pracovných dní strávených výskumom v bytčianskom a považskobystrickom archíve. Takmer rovnaký časový fond bol potrebný na rezortnú úlohu súvisiacu s prípravou výstavy Osobné doklady a iné verejné listiny v živote občana (40 dní) na ktorej sa podieľalo deväť zamestnancov archívu. Treťou časovo najnáročnejšou úlohou bol výber dokumentov na pripravovanú rezortnú výstavu Slovensko – krajina zemetrasení. Touto úlohou sa zaoberali tak zamestnanci sídelného archívu ako aj oboch pracovísk. Bojnické pracovisko sa podieľalo na príprave výstavy „Tá Vaša Carpathia“, kde bolo čerpaných 11 pracovných dní. Ďalšie tri menšie úlohy súviseli s individuálnou výskumnou činnosťou tamojších zamestnankýň (požiar Bojnického zámku; archívny dokument ako prameň pri práci kronikára a prvý prievadzský zmrzlinár).

Publikačná činnosť

Na publikačnej činnosti sa podieľali predovšetkým zamestnanci sídelného archívu a v menšej miere i zamestnanci oboch pracovísk - Archívu Bojnice a Archívu Považská Bystrica.

V rámci prípravy obecnej monografie Lysej pod Makytou vzišlo z pera riaditeľa archívu sedem samostatných štúdií (o obecnej samospráve; obecná pečať a erb; z histórie hasičstva a poľovníctva v obci; dejiny potravného družstva, tiež o športe a miestnom urbárskom pozemkovom spoločenstve), čo predstavovalo cez 243 normostrán vedeckého textu. Popri tom posudzoval aj dve samostatné štúdiá a ako spoluautor napísal aj krátku správu o podujatiach sídelného archívu konaných na jeseň 2025.

Zo štúdií je potrebné poukázať na príspevok M. Bobokovej týkajúci sa stavby hasičského domu a menší príspevok o prvom prievadzskom zmrzlinárovi z pera vedúcej bojnického pracoviska.

Zvyšná publikačná činnosť súvisela predovšetkým s predstavením či referovaním o výstavách a podujatiach, prípadne spomienkach na bývalých kolegov. Celkovo evidujeme 23 publikačných výstupov zamestnancov Štátneho archívu v Trenčíne v uplynulom roku. Je potešujúce, že si zamestnanci popri svojej činnosti a pracovnej vyťažnosti našli čas na publikačné výstupy, prostredníctvom ktorých približujú naše fondy a ich obsahové bohatstvo verejnosti. Spoločne tým prispievame tým k objasneniu doteraz neznámej regionálnej histórie.

Publikačné výstupy zamestnancov v roku 2025:

- 1.) BRINDZA, Peter. „*Richtár a celý úrad dzedziny Liszej*“ Obecná administratíva v premenách času (príspevok do monografie).
- 2.) BRINDZA, Peter. „*Sigillum possessionis Lisza*“ Obecná pečať a erb v premenách času (príspevok do monografie).
- 3.) BRINDZA, Peter. "*Miluj blížneho svojho*". Z histórie Dobrovoľného hasičského zboru v Lysej pod Makytou (príspevok do monografie).
- 4.) BRINDZA, Peter. Z histórie poľovníctva v Lysej pod Makytou. "*Lovu zdar*" (príspevok do monografie).
- 5.) BRINDZA, Peter. Potravné družstvo v Lysej pod Makytou ako nástroj boja voči židovskej úžere a predchodca moderného obchodu v rokoch 1906 – 1951 (príspevok do monografie).
- 6.) BRINDZA, Peter. Šport v obci Lysá pod Makytou po 2. svetovej vojne a jeho významní predstavitelia (príspevok do monografie).
- 7.) BRINDZA, Peter. Naše urbárske dedičstvo v premenách času (príspevok do monografie).
- 8.) BRINDZA, Peter-BOBALIKOVÁ, Martina. Jeseň v Štátnom archíve v Trenčíne: návšteva kolegov i edukačná činnosť pre žiakov. In *Fórum archivárov*, 2025, roč. 34, č. 3, s. 22 – 23.
- 9.) BRINDZA, Peter. Kastelán Trenčianskeho hradu očami trenčianskeho archivára 19. storočia (Tomáš Michalík-Peter Martinisko), recenzný posudok
- 10.) BRINDZA, Peter. Sedemdesiat rokov Štátneho archívu v Žiline a jeho pracovísk (Miroslav Martinický), recenzný posudok
- 11.) BOBOKOVÁ, Miroslava-POVAŽAN, Vladimír. Návšteva Centra hasičského hnutí v Pribyslavi. *Požiarník*, 2025, roč. 52, č. 9, s. 3 - 4.
- 12.) BOBOKOVÁ, Miroslava. Texty do brožúri o pamätnej izbe obce Lipník.
- 13.) BOBOKOVÁ, Miroslava. Lipník 1355 – 2025.
- 14.) BOBOKOVÁ, Miroslava. Čo sme o stavbe hasičského domu nevedeli. In *Hasičský rok*, 2026, s. 69 - 74.
- 15.) KOLEČANSKÁ, Eliška. Ochotnícke divadelné súbory okresu Prievidza 1920 - 1980, prezentácia na web
- 16.) KOTIANOVÁ, Zuzana-MALIARIKOVÁ, Silvia. Veľký malý muž: Milan Rastislav Štefánik (do časopisu Bradlo)
- 17.) KOTIANOVÁ, Zuzana. Veľký malý muž: Milan Rastislav Štefánik (*Slovenská archivistika*)
- 18.) KOTIANOVÁ, Zuzana. Tá vaša Carpathia, In *Zvnútra o vnútre* 8/2005
- 19.) KOTIANOVÁ, Zuzana. Tá vaša Carpathia (*Slovenská archivistika*)

- 20.) KOTIANOVÁ, Zuzana. Prvý prievidský zmrzlinár, In *Prievidský občasník* 4/2025, s. 21-24. (v tlači)
- 21.) HOLLÁ, Helena. Spomienka na považsko-bystrickú archivárku Vierku Majbovú (v tlači)
- 22.) HOLLÁ, Helena. Príspevok z výstavy Malý Veľký muž M.R. Štefánik – 145. výročie narodenia (v tlači).
- 23.) HOLLÁ, Helena. Príspevok z výstavy Archívy – základ identity štátu - 70 rokov organizovaného archívnictva na Slovensku (v tlači).

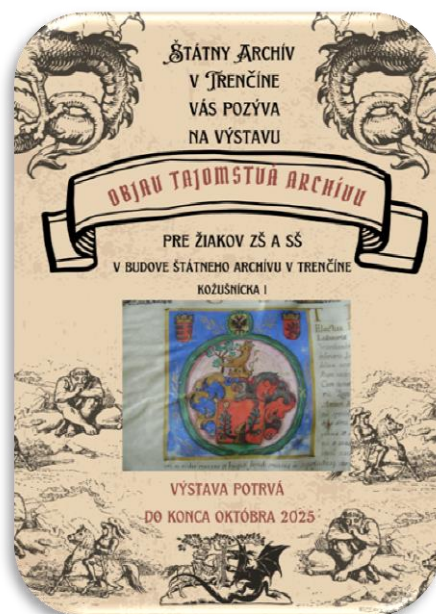
Kultúrno-osvetová činnosť

V predmetnej kapitole badať nárast oproti predošlému roku. Archív a jeho pracoviská sa podieľali na viacerých výstavách s partnermi (múzeami, samosprávami a pod.) a to aj napriek nízkej personálnej kapacite archívu. V sídelnom archíve stoja tieto činnosti na pleciach riaditeľa a zamestnancov OSAD-u, na pracoviskách sú do organizovania výstav zapájaní väčšinou všetci zamestnanci. Počet podujatí sa odrazil aj na počte dní súvisiacich s ich prípravou a zabezpečením.

Sídelný archív uskutočnil jednu výstavu samostatne (*Objav tajomstvá archívu*) určenú najmä ako edukačnú pre školy. V spolupráci s Kreatívnym inštitútom v Trenčíne sme spolurealizovali podujatie pri príležitosti spomienky na November 89 s názvom *Ateliér, zvuky demokracie*. S mestom Trenčín sme participovali na výstavnom podujatí *1945: Trenčín na konci vojny. Historické momenty zachytené na dobových fotografiách*, ktorá bola inštalovaná na námestí pred mestským úradom. Spolu s pracoviskami sme sa podieľali na výstave organizovanej odborom archívov a registratúr *Osobné doklady a iné verejné listiny v živote občana*.

Z výstavy Tá Vaša Carpathia

Plagát edukačnej výstavy určenej pre školy

Naše pracoviská si vo svojich regiónoch v spolupráci s regionálnymi samosprávami odprezentovali viaceré výstavy, ktoré sa pôvodne realizovali v Bratislave: *Archívy, základ identity štátu* ako aj *Milan Rastislav Štefánik, 145. výročie narodenia* boli vystavené v Považskej Bystrici. Bojnické pracovisko realizovalo v spolupráci s Hornonitrianskym múzeom výstavu *Slovensko v štátnej symbolike* a v tých istých priestoroch prezentovali aj dokumenty súvisiace s históriou spoločnosti Carpathia na rovnomennej výstave „*Tá Vaša Carpathia*“. Z odboru archívov a registratúr bola zapožičaná výstava *Veľký malý muž Milan Rastislav Štefánik*, ktorá bola vystavená pre

**Z podujatia Noc múzeí a galérií
v Dubnickom múzeu**

rozličných prednášok a exkurzií určených pre žiakov základných a stredných škôl. Archív v uplynulom roku otvoril svoje brány 13 školským exkurziám v sídelnom archíve i na pracoviskách. Archív navštívilo cez 300 žiakov.

Účastníkom exkurzií sú prezentované informácie o dejinách archívov vo všeobecnosti, ich význame a poslaní v spoločnosti. Po teoretickej časti majú možnosť vidieť na vlastné oči originály starých dokumentov, prezrú si priestory archívu,

**Zamestnanci považskobystrického
pracoviska na vernisáži výstavy o M. R.
Štefánikovi**

verejnosť v mesiacoch apríl až máj 2025 v Prievidzi.

V rámci edukačnej činnosti realizovali zamestnanci aj viacero prednášok. Riaditeľ sa aktívne zúčastnil podujatia *Noc múzeí a galérií* v Dubnickom múzeu v Dubnici nad Váhom, kde záujemcom urobil prednášku o genealogickom výskume s praktickými ukázkami. Kolegyne Boboková a Kolečanská lektorovali kurz pre kronikárov. Kolegyňa Mináriková sa podieľala na rozhlasovom vysielaní v Rádiu Regina Západ, kde sa vyjadrovala k ukončeniu druhej svetovej vojny a oslobodzovaniu Trenčína. Na konferencii venovanej hasičstvu vystúpila kolegyňa Boboková s príspevkom „*Kým červený kohút nezakiriká*“ týkajúceho sa požiaru Bojnického zámku. Zvyšné aktivity zamestnancov

smerovali
k realizácii

**Edukačná činnosť považskobystrického
pracoviska**

najmä depoty, bádateľňu, knižnicu a výstavné priestory. Návštevníkom je tiež vysvetľované za akých podmienok je možné bádať v archíve a sú rámcovo oboznamovaní s fondmi, ktoré sú uložené v archívnych depotoch.

Inštalovaná výstava pri MsÚ Trenčín k ukončeniu 2. sv. vojny

Za významnú spoluprácu v uplynulom období možno považovať zapojenie archívu do historického výskumu, ktorý vyvrcholil inštaláciou panelov o dejinách obce Lipník. Na tejto aktivite sa podieľali zamestnanci bojnického pracoviska.

ORGANIZAČNÁ A RIADIACA PRÁCA, VZDELÁVANIE, EKONOMICKÉ A ADMINISTRATÍVNE PRÁCE

Predmetné činnosti si v roku 2025 vyžiadali celkovo 640,75 pracovných dní. Je to o 22 dní menej ako v predošlom roku 2024 (662,75 pracovných dní). Po dvojročnom náraste v tejto agende je potešujúce, že v roku 2025 nám tento ukazovateľ klesol. Najviac organizačnej a riadiacej práce má pochopiteľne sídelný archív (320,75 pracovných dní), a tu sa tento podiel medziročne znížil o 51,5 dní (r. 2024 to bolo 372,25 dní). Obe pracoviská zhodne čerpali v predmetnej kapitole po 160 pracovných dní.

Celkovo evidujeme v predmetnej kapitole 57 rozličných činností. Tieto súviseli napríklad s povinnými školeniami zahrnutými v individuálnych plánoch kompetenčného vzdelávania jednotlivých zamestnancov. Ďalej to boli školenia týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci ako aj požiarnej ochrany, tiež školenia zameraného na zlepšenie prezentácie archívnych činností voči školám formou workshopu *Školy v archíve*. Uvedených školení sa zúčastňovali zamestnanci sídelného archívu ako aj oboch pracovísk.

Školenia neboli len tie, ktoré mali zamestnanci vo svojich individuálnych plánoch kompetenčného vzdelávania. Kolegyne sa napríklad zúčastnili školenia na *Rezervačný systém v aplikácii Knižnica*. Riaditeľ absolvoval počas roka viacero pracovných stretnutí s riaditeľom Centra podpory Trenčín na ktorých sa riešili aktuálne materiálno-technické požiadavky

archívu na zlepšenie technického stavu budov a pracovných podmienok zamestnancov, ako aj návštevníkov archívnych budov. Že tieto rokovania priniesli aj reálne výsledky možno badať na realizácii významných investícií v prospech archívnych budov. V sídelnom archíve sa vymenilo 17 starých kastlových okien za plastové s trojskolom, v bádateľni sa vymenila celá presklená stena oddelujúca bádateľov od zamestnanca vykonávajúceho dozor. Tiež sa podarilo získať klimatizačnú jednotku do riaditeľne sídelného archívu.

V považskobystrickom archíve sa po rokoch urgencií a nevypočutých žiadostí zrealizovala výstavba oplotenia okolo archívnej budovy, ktoré by malo zamedziť vandalom v jej ďalšej devastácii. Ani bojnické pracovisko nevyšlo naprázdno a aj napriek konsolidačnému roku sa podarilo presvedčiť kompetentných o naliehavosti výmeny plynového kotla tamojšieho pracoviska.

Riaditeľ sa zúčastnil aj viacerých pracovných stretnutí so starostom Lysej pod Makytou a súvisiacich s prípravou obecnej monografie. Na inštitucionálnej úrovni prebehli pracovné rokovania aj so zástupcami Trenčianskeho múzea v Trenčíne a Kreativného inštitútu v Trenčíne a to predovšetkým kvôli príprave a organizácii podujatí pri príležitosti Trenčína ako európskeho hlavného mesta kultúry 2026.

Kolegyňa Lidáková z bojnického pracoviska absolvovala školenie na predĺženie tzv. kupónu, ktorý oprávňuje viesť služobné motorové vozidlo.

Vedúci ako aj radoví zamestnanci sa počas roka zúčastňovali pravidelných pracovných porád, kde boli informovaní o aktuálnych záležitostiach týkajúcich sa archívu. Porady zamestnancov sa konávajú väčšinou v sídelnom archíve.

Vedúca OSAD-u absolvovala v Bratislave na odbore archívov a registratúr viacero porád súvisiacich s prípravou výstav Slovensko, krajina zemetrasení a Osobné doklady a iné verejné listiny v živote občana.

Online formou prebehlo aj školenie, resp. pracovná porada k webovému sídlu MV SR SwiftSite, ktorého sa zúčastnila kolegyňa Mináriková, spravujúca internetovú stránku archívu.

Viacero zamestnancov sa zúčastnilo rozličných vernisáží a to nielen na výstavách, na ktorých sme sa ako archív podieľali – Archívy základ identity štátu, ktorá sa konala 12. februára 2025 v Bratislave, tiež na vernisáži Osobné doklady a iné verejné listiny v živote občana 24.9.2025 v Bratislave. Vernisáže o výstavách predstavujúcich život a dielo Milana Rastislava Štefánika boli hneď dve – v Považskej Bystrici i v Prievidzi. Zástupcovia bojnického pracoviska boli prítomní pri otvorení výstav: Tá Vaša Carpathia, Návraty – život a dielo Jozefa Fedoru a zúčastnili sa aj osláv pri príležitosti 40. výročia založenia Hornonitrianskeho múzea, nakoľko bilaterálna spolupráca oboch inštitúcií je na dobrej úrovni.

Kolegyňa Boboková sa zúčastnila pracovného stretnutia so zástupcami Hasičského hnutia v Přebyslavi ohľadom nadviazania spolupráce s komisiou pre históriu hasičstva pri DPO SR.

Zamestnanci považskobystrického pracoviska využili pozvanie na oslavy 100. výročia založenia Považskej knižnice, ktoré sa konali 7. novembra 2025 v Považskej Bystrici. V septembri využili príležitosť rozšíriť si svoje poznatky na konferencii Etnológ a múzeum, ktorú usporiadalo Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici.

Vedúca považskobystrického pracoviska bola prizvaná na stretnutie starostov a primátorov z okresu Púchov a Považská Bystrica, ktoré sa konali vo februári a v júni 2025.

K organizačnej a riadiacej práci patria aj pracovné stretnutia riaditeľa, riešenie nevyhnutných opráv archívnych budov, zasielanie rozličných žiadostí súvisiacich s chodom archívu ako aj jeho personálnym zabezpečením, vyzdvihnutie materiálu (kancelárske potreby, stravenky, tonery, odvod hotovosti, archívne škatule a pod.) z Centra podpory Trenčín. Do kapitoly patrí aj starostlivosť o pridelené služobné vozidlo (tankovanie, servisné prehliadky a opravy, vyúčtovania služobných jász, prezúvanie pneumatík, servisné prehliadky v Prílese), výber správnych poplatkov a poplatkov podľa zákona, vybavovanie emailov a telefonátov od občanov i úradov, tiež práca v podobe spracovania mesačných a ročných výkazov, sumárov, plánov, inventarizácia majetku, administratívna práca v podobe rozdeľovania došlej agendy, schvaľovanie dokumentov a vydaných potvrdení z archívnych dokumentov, vypracúvanie záznamov z porád a pod.

V roku 2025 nám bolo do sídelného archívu elektronicky doručených viacero žiadostí podľa zákona č. 211/2000 Z. z. v znení neskorších predpisov. Žiadateľ sa dopytoval na archívne dokumenty z obecného úradu, aj keď nešlo o žiadosti podľa citovaného zákona. V odpovediach archívu bol na to upozornený. Žiadateľ vždy požadoval elektronické skeny z archívnych dokumentov a keď mu bolo oznámené, že táto služba je spoplatnená, na Ministerstvo vnútra zasielal žiadosti, resp. sťažnosti v ktorých sa dožadoval prehodnotenia cien. Z archívu si viac razy nechal vypracovať nacenenie požadovanej služby – vyhotovenie a zaslanie skenov z archívnych dokumentov a po oznámení sumy sa väčšinou neozval. Išlo pritom o stovky strán dokumentov najmä z rokovaní obecného zastupiteľstva. Vždy mu bola ponúknutá možnosť bezplatného štúdia požadovaných dokumentov v bádateľni archívu, ale na túto ponuku nikdy nereflektoval. Na vybavení takýchto žiadostí sa podieľalo vždy viacero zamestnancov, keďže dokumenty sa museli prevážať z Kary do sídelného archívu. Vybavenie týchto žiadostí sme takmer vždy konzultovali aj s odborom archívov a registratúr a celkovo si vyžiadali značné množstvo času.

V Trenčíne dňa 13. apríla 2026

Mgr. Peter Brindza, PhD.
riaditeľ